U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy a JUDr. Tomáše Rychlého, rozhodl o návrhu **náměstka pro zabezpečovací složky Bezpečnostní a informační služby** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Městským soudem v Praze**, a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 64 C 239/2012, o zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 320 000 Kč s příslušenstvím: žalobce **D. Ž.**, zastoupeného Mgr. Mariánem Pavlovem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Malé náměstí 125/16, a žalované **České republiky – Ministerstva vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3,

takto:

I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí o nároku žalobce na náhradu nemajetkové újmy ve výši 320 000 Kč s příslušenstvím, vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 64 C 239/2012, **j e s o u d v o b č a n s k é m s o u d n í m ř í z e n í .**

II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, čj. 28 Co 23/2016-78, **s e z r u š u j e .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podáním doručeným dne 20. 11. 2020 navrhuje náměstek pro zabezpečovací složky Bezpečnostní a informační služby, (dále též jen „navrhovatel“), aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) téhož zákona, který vznikl mezi ním a Městským soudem v Praze, rozhodujícím v občanském soudním řízení, ve věci náhrady nemajetkové újmy, která měla žalobci vzniknout v důsledku nepřiměřené délky řízení vedeného před Bezpečnostní a informační službou o žádosti žalobce o přiznání příspěvku za službu.

[2] Z návrhu na zahájení kompetenčního sporu a jeho příloh vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Rozhodnutím ředitele ekonomického odboru Bezpečnostní a informační služby ze dne 25. 11. 2011, čj. 390-14/2011-BIS-33, ve spojení s rozhodnutím náměstka pro zabezpečovací složky Bezpečnostní a informační služby ze dne 23. 3. 2012, čj. 783-5/2011-BIS-3, bylo v řízení vedeném dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, rozhodnuto, že **žalobci nenáleží příspěvek za službu** dle § 110 odst. 1 zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Žaloba proti posledně zmiňovanému (odvolacímu) rozhodnutí byla zamítnuta rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 25. 9. 2015, čj. 9 Ad 9/2012-43; kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2016, čj. 9 As 259/2015-27.

[4] Žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 1 dne 27. 12. 2012 se žalobce domáhal po žalované zaplacení částky 320 000 Kč s příslušenstvím, jakožto přiměřeného **zadostiučinění za nemajetkovou újmu** podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“). Tuto újmu spatřoval žalobce v nečinnosti služebních funkcionářů v řízení o jeho žádosti o příspěvek za službu (viz bod [3] výše), která měla být podána již koncem roku 1995, rozhodnuto o ní však bylo až 23. 3. 2012. Podle názoru žalobce tak řízení o jeho žádosti trvalo 17 let, což představuje **nepřiměřenou délku řízení**; za takto vzniklou újmu požadoval po žalované odškodnění. Této žalobě předcházelo uplatnění předmětného nároku u Bezpečnostní a informační služby, která jej postoupila k vyřízení Ministerstvu financí. Obvodní soud pro Prahu 1 svým rozsudkem ze dne 24. 8. 2015, čj. 64 C 239/2012-38, žalobu zamítl (výrok I.) a rozhodl o nákladech soudního řízení (výrok II.), neboť měl za to, že ve věci nebylo vydáno nezákonné rozhodnutí a nedošlo ani k nesprávnému úřednímu postupu (o žádosti bylo rozhodováno bez průtahů). Na základě odvolaní Městský soud v Praze svým usnesením ze dne 27. 4. 2016, čj. 28 Co 23/2016-78, rozsudek obvodního soudu zrušil a řízení zastavil (výrok I.), rozhodl o postoupení věci řediteli Bezpečnostní a informační služby (výrok III.) a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (výrok II.). V odůvodnění svého rozhodnutí odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2470/2012, podle kterého je služební poměr vztahem státně zaměstnaneckým, tedy veřejnoprávním. K projednání a rozhodnutí věci, která souvisí se služebním poměrem žalobce, což platí i pro nároky související s existencí či zánikem tohoto poměru, není dána pravomoc soudů v občanském soudním řízení podle § 7 odst. 1 a 2 o. s. ř., a to i v případech, kdy služební poměr již skončil. Vzhledem k tomu, že nedostatek pravomoci soudu je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, nezbylo městskému soudu, než rozsudek obvodního soudu zrušit, řízení zastavit a po právní moci věc postoupit k vyřízení příslušnému služebnímu funkcionáři.

[5] Poté, co došlo k postoupení věci, náměstek pro zabezpečovací složky Bezpečnostní a informační služby rozhodnutím ze dne 30. 9. 2016, ř. j 820-16/2016-BIS-3, žalobci nepřiznal nárok na zaplacení částky 320 000 Kč s příslušenstvím, jakožto **zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu**, opírající se o ustanovení § 5 písm. b), § 13 odst. 1 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., a nepřiznal mu ani náklady správního řízení. Vycházel přitom ze základní premisy, dle které řízení o žádosti o příspěvek za službu bylo zahájeno až 17. 5. 2011 (nikoli v roce 1995, jak tvrdil žalobce) a rozhodnutí služebních funkcionářů o tomto nároku tak nebyla vydána v nepřiměřené lhůtě, ani nedošlo k jinému nesprávnému

úřednímu postupu. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím ředitele Bezpečnostní a informační služby ze dne 30. 5. 2017, čj. 805-6/2016-BIS-1. Obě tato rozhodnutí byla zrušena rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2020, čj. 14 A 16/2017-28, a věc byla vrácena řediteli Bezpečnostní a informační služby k dalšímu řízení. Z odůvodnění tohoto rozsudku se podává, že v intencích právního názoru vysloveného Ústavním soudem v nálezu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19, mají o všech nárocích uplatňovaných podle zákona č. 82/1998 Sb., rozhodovat soudy v občanském soudním řízení, a to i v případech, kdy jde o nárok uplatněný (bývalým) příslušníkem bezpečnostního sboru, související se služebním poměrem. Služební funkcionáři tedy v dané věci nebyli orgánem (věcně – pozn. zvláštního senátu) příslušným pro rozhodování o uplatněném nároku a jejich rozhodnutí proto z pohledu zákona *per se* nemohou obstát. Zároveň městský soud navrhovatele instruoval, aby s ohledem na závěry plynoucí z usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, čj. 28 Co 23/2016-78, inicioval řízení před zvláštním senátem, ve kterém by popřel svou pravomoc.

[6] Navrhovatel s ohledem na shora popsaný skutkový stav podává návrh na rozhodnutí negativního kompetenčního sporu. Upozorňuje na skutečnost, že na jedné straně byl k vedení řízení ve věcech služebního poměru zavázán rozhodnutím soudu v občanském soudním řízení, na straně druhé jeho rozhodnutí v tomto řízení vydaná byla zrušena správním soudem, který vyjádřil závazný právní názor o nedostatku pravomoci služebních funkcionářů o žádosti žalobce rozhodovat. Za této situace nemá jinou možnost, než podat návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb.

[7] Podle ustanovení § 1 odst. 2 věty druhé zákona č. 131/2002 Sb. je negativním kompetenčním sporem *spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků.* V nyní posuzované věci svou pravomoc rozhodnout o nároku žalobce popřel jak soud v občanském soudním řízení (viz usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, čj. 28 Co 23/2016-78, jako soudu odvolacího), tak i navrhovatel, jsa vázán závazným právním názorem Městského soudu v Praze, jako soudu rozhodujícího ve správním soudnictví, vysloveným v rozsudku ze dne 30. 9. 2020, čj. 14 A 16/2017-28, podle kterého služební funkcionáři o tomto nároku nemohou pro nedostatek (věcné) příslušnosti rozhodovat. Lze tedy hovořit o existenci negativního kompetenčního sporu, k jehož projednání je povolán zvláštní senát.

[8] Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním orgánem a soudem zvláštní senát vychází ze své konstantní judikatury, ve které se k podstatě tohoto typu kompetenčního sporu již vyslovil (viz například usnesení ze dne 19. 6. 2019, čj. Konf 13/2018-19, či ze dne 13. 11. 2019, čj. Konf 17/2019-14), přičemž nenalézá důvody, pro které by se měl od této judikatury jakkoli odchylovat.

[9] Domáhá-li se žalobce nároku na náhradu nemajetkové újmy – újmy vzniklé v důsledku nepřiměřené délky řízení, jde nepochybně o nárok, který se řídí zákonem č. 82/1998 Sb. (ostatně i žalobce se tohoto zákona v žalobě výslovně dovolával). Jak se podává například z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2018, čj. 30 Cdo 161/2017-151, „[p]*odle § 3 odst. 1 písm. a) OdpŠk* [míněn zákon č. 82/1998 Sb.; pozn. zvláštního senátu] *odpovídá stát za škodu, kterou způsobily státní orgány. Za podmínek*

stanovených zákonem č. 82/1998 Sb. odpovídá podle § 5 písm. b) OdpŠk stát za škodu, která byla způsobena nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě podle § 13 OdpŠk. Na uvedeném nemění nic ani okolnost, že řízení probíhalo částečně před soudy a částečně před jinými orgány. Jestliže se tedy žalobci domáhají náhrady nemajetkové újmy, která jim měla vzniknout v důsledku porušení povinnosti vydat rozhodnutí v zákonem stanovené, příp. přiměřené lhůtě, je třeba důvodnost jejich nároku posoudit podle § 13 a § 31a OdpŠk".

[10] Není přitom důvod odchylovat se od ustálené judikatury civilních soudů, dle které jsou k projednání a rozhodování takových sporů povolány soudy v občanském soudním řízení (viz § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb.), bez ohledu na to, v jakém řízení mělo k tvrzeným průtahům, případně nepřiměřené délce řízení dojít. Je-li nárok na náhradu nemajetkové újmy opřen o tvrzené průtahy ve správním řízení, případně i o nepřiměřenou délku správního i soudního řízení v jejich souhrnu, jde o odpovědnost vyplývající z veřejnoprávního vztahu, neboť jde o poměr mezi účastníkem správního řízení a rozhodujícím správním orgánem. Žalobce zde přitom tvrdí porušení nikoli hmotného práva, jak tomu mělo být v případě újmy způsobené mu nezákonným rozhodnutím (viz řízení uvedená v odst. [3] výše), ale porušení procesních práv, spočívajících v neprojednání jeho věci bez průtahů, respektive v přiměřené době. Tato práva jsou společná všem účastníkům správních či soudních řízení bez ohledu na povahu nároku, o kterém je v nich rozhodováno. Skutečnost, že jde o nárok plynoucí ze služebního poměru, zde nehraje roli. Jinak řečeno, i osoba ve služebním poměru má právo na projednání věci bez průtahů, případně právo na projednání věci v přiměřené lhůtě jako součást práva na spravedlivý proces, zaručeného čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb.
Není přitom na zvláštním senátu, aby přesně kvalifikoval povahu nároku žalobce související s jím tvrzeným neprojednáním jeho nároků bez průtahů, popřípadě v přiměřené době (k rozdílům obou pojmů srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 968/2014 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 31 Cdo 2402/2020).

[11] S ohledem na výše uvedené proto zvláštní senát postupem dle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. výrokem ad I. vyslovil, že příslušným projednat žalobcem uplatněný nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 320 000 Kč s příslušenstvím, která mu měla vzniknout nepřiměřenou délkou správního řízení, je soud v občanském soudním řízení.

[12] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech dále zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Zvláštní senát proto výrokem ad II. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, čj. 28 Co 23/2016-78, neboť odporuje výroku ad I. tohoto usnesení.

pokračování

[13] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb., závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Je nyní na Městském soudu v Praze, aby (neshledá-li že nejsou splněny jiné podmínky řízení) věcně projednal odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 24. 8. 2015, čj. 64 C 239/2012-38, a rozhodl o něm.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. května 2021

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu